

УДК 342.951:796

DOI <https://doi.org/10.32782/lexsportiva/2023.2.3>

Романенко Людмила Віталіївна,
кандидатка юридичних наук,
викладачка кафедри фізичного виховання
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1732-0214>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

У статті представлено перспективи розвитку публічного адміністрування фізичної культури та спорту в умовах військового стану та повоєнного відновлення. Розглянуто концепцію людиноцентризму і її вплив на стратегічні напрямки публічного адміністрування фізичної культури та спорту. Звернуто увагу на нагальну потребу у розмежуванні повноважень між Міністерством молоді та спорту України, Національним Олімпійським Комітетом, національними федераціями. Запропоновано конкретні механізми та рішення щодо державно-приватного партнерства у рамках відбудови та реконструкції спортивної інфраструктури, яка значно зруйнована внаслідок повномасштабного вторгнення з боку росії. У статті авторкою акцентується увага на тому, що на сьогодні відсутня військово-фізична підготовка як допризовної молоді так і осіб призовного віку. Звернуто увагу на нагальну потребу у розмежуванні повноважень між Міністерством молоді та спорту України, Національним Олімпійським Комітетом, національними федераціями. Запропоновано конкретні механізми та рішення щодо державно-приватного партнерства у рамках відбудови та реконструкції спортивної інфраструктури, яка значно зруйнована внаслідок повномасштабного вторгнення з боку росії. У статті авторкою акцентується увага на тому, що на сьогодні відсутня військово-фізична підготовка як допризовної молоді так і осіб призовного віку. З приводу цього надано обґрунтовані пояснення. У процесі дослідження висвітлено ряд питань, які виникли під час використання штучного інтелекту у сфері фізичної культури та спорту та перспективні вектори подальшого його впровадження. Досліджено окремі питання правового регулювання публічних (державних) послуг в сфері фізичної культури і спорту. А також, у процесі дослідження виявлено, що законодавче регулювання в умовах розмаїття форм власності та суб'єктів господарювання не встигає за розвитком відносин у галузі фізичної культури та спорту.

Ключові слова: публічне адміністрування, людиноцентризм, військовий стан, фізична культура, спорт.

ROMANENKO L.V. DEVELOPMENT PROSPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF PHYSICAL CULTURE AND SPORT

The article presents the prospects for the development of public administration of physical culture and sports in the conditions of martial law and post-war reconstruction. The concept of people-centrism and its influence on the strategic directions of public administration of physical culture and sports are considered. Attention was drawn to the urgent need to delimit powers between the Ministry of Youth and Sports of Ukraine, the National Olympic Committee, and national federations. Specific mechanisms and solutions for public-private partnership in the framework of rebuilding and reconstruction of the sport infrastructure, which was significantly destroyed as a result of the full-scale invasion by Russia, are proposed. The author's article focuses attention on the fact that there is currently no military physical training for both pre-conscription youth and persons of conscription age. Attention was drawn to the urgent need for separation of powers between the Ministry of Youth and Sports of Ukraine, the National Olympic Committee, and national federations. Specific mechanisms and solutions for public-private partnership in the framework of rebuilding and reconstruction of the sports infrastructure, which was significantly destroyed as a result of the full-scale invasion by Russia, are proposed. In the article, the author focuses attention on the fact that there is currently no military physical training for both pre-conscription youth and persons of conscription age. Attention was drawn to the urgent need for separation of powers between the Ministry of Youth and Sports of Ukraine, the National Olympic Committee, and national federations. Specific mechanisms and solutions for public-private partnership in the framework of the reconstruction and reconstruction of the sports infrastructure, which was significantly destroyed as a result of the full-scale invasion by Russia, are proposed. In the article, the author focuses attention on the fact that there is currently no military physical training for both pre-conscription youth and persons of conscription age. Reasonable explanations have been given in this regard. In the process of research, a number of issues that arose during the use of artificial intelligence in the field of physical culture and sport and promising vectors of its further implementation were highlighted.

Some issues of legal regulation of public (state) services in the field of physical culture and sport. Also, in the process of research, it was found that legislative regulation in the conditions of the diversity of forms of ownership and business entities does not keep up with the development of relations in the field of physical culture and sport.

Key words: public administration, people-centrism, martial law, physical culture, sports. Formulation of the problem. Pop a full-scale military aggression.

Постановка проблеми. Попри повномасштабну військову агресію спортивне життя у країні триває. Продовжують працювати дитячо-юнацькі спортивні школи, проходять обласні та всеукраїнські змагання, відбуваються спортивно-масові заходи практично у більшості областей України, крім тимчасово окупованих територій. Провідні атлети України долучаються до всіх проєктів Мінмолодьспорту України, НОК з метою популяризації здорового способу життя та спорту і залучення до рухової активності якомога більшої кількості різних верств населення, передусім школярів і студентів.

У січні 2024 року на зимових Юнацьких Олімпійських іграх Канудо Україну представлять наші найкращі юні олімпійці, а влітку весь світ буде спостерігати за виступами своїх спортсменів на Олімпійських іграх у Парижі. Україна має вже понад 50 ліцензій і відбір триває.

Шлях інтегрування України до світової Європейської спільноти потребує подальшого реформування законодавчих засад функціонування ефективної системи публічного адміністрування в усіх сферах, зокрема, у тому числі й у тій частині соціальної сфери, яка спрямована на розвиток фізичної культури і спорту та забезпечення суспільного здоров'я нації, оновлення змісту діяльності органів публічного адміністрування. Крім того, авторка звертає увагу на те, що в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення галузі неможливо без впливу держави як соціального менеджера на забезпечення стабілізуючого впливу фізичної культури та спорту на суспільство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань публічного адміністрування здійснили свого часу: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, В.Я. Малиновський, Р.С. Мельник, Н.Р. Нижник та ін.. Загальні питання розвитку фізичної культури та спорту, а також окремі проблеми управління фізичною культурою і спортом, проблеми спортивного права висвітлювались у низці дисертацій: О.О. Біляєва «Спортивні організації як суб'єкти цивільного права» (2015), Г.Ю. Бордюгової «Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права «Спортивне право України» (2009), І.Л. Гасюка «Механізми державного управління фізичною культурою та спортом в Україні» (2013), Г.М. Гніздовської «Цивільно-правове регулювання суспільних відносин у сфері професійного футболу» (2014),

Л.І. Заїченко «Спортивний клуб в системі господарсько-правових відносин» (2015), О.М. Залізко «Вирішення спорів, що виникають з міжнародних приватних спортивних відносин Спортивним арбітражним судом» (2018), О.А. Моргунова «Спортивне право як підгалузь особливої частини адміністративного права» (2013), І.І. Сенчука «Адміністративно-правові засади охорони громадського порядку під час проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу» (2012), С.О. Стадник «Організаційно-управлінські умови діяльності училищ фізичної культури в Україні» (2012), А.М. Тихонової «Непідприємницькі фізкультурно-спортивні організації як суб'єкти цивільного права» (2009), М.О. Ткалича «Спортивні клуби, як учасники спортивних правовідносин» (2010), І.В. Шевчука «Механізми державного управління у сфері фізичної культури і спорту на регіональному рівні» (2015) та ін.. Основні загальні аспекти регулювання відносин у сфері спорту було висвітлено у першій колективній монографії «Спортивне право: актуальні проблеми» (2018) та у першому навчальному посібнику «Спортивне право України: навчальний посібник» (2019) під редакцією проф. Є.О. Харитонова. Низка наукових статей О.А. Моргунова: «Мета публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту України» у якій визначено, що метою публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту є забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, а у статті «Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування сфери фізичної культури» визначено, що провідне місце в правовому регулюванні сфер фізичної культури і спорту належить нормам адміністративного права, які становлять основу державного управління цими сферами, визначаючи статус державного управління, принципи, основи, форми і методи їх здійснення.

Метою статті є окреслення та дослідження основних стратегічних перспектив розвитку публічного адміністрування сферою фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання відносин у різних сферах суспільного життя зазнало різких змін у зв'язку із повномасштабною агресією Росії проти України. Введення в Україні воєнного стану [1] та продовження строку дії воєнного стану [2] внесло корективи і у сферу фізичної культури та спорту.

«У нас близько 3000 атлетів (спортсменів та тренерів, співробітників українського спорту), які є частиною Збройних сил України. Ми робимо все можливе в цих умовах. Ми також повинні враховувати процедури мобілізації. Ми втратили майже 400 спортсменів (атлетів і тренерів). Ми називаємо їх янголами спорту. Ми втрачаємо найкращих з нас щодня» – наголошує виконуючий обов'язки Міністра молоді та спорту України Матвій Бідний [3].

Через війну, яка спричинила значне руйнування спортивної інфраструктури: «постраждали 343 спортивні об'єкти, 95 з них зруйновано повністю або знищено частково» – стверджує керівник Мінмолодьспорту [4]. Але держава дбає про відновлення спортивної інфраструктури, а з метою уникнення корупційних ризиків було створено реєстр спортивної інфраструктури [5].

Задля визначення перспектив розвитку публічного адміністрування фізичною культурою та спортом в надскладних умовах на сьогоднішній день в Україні, розглянемо термін «публічне адміністрування» більш ретельно. «Публічне адміністрування» походить від англ. «public administration» і визначається як діяльність органів управління та їх посадових осіб стосовно вирішення проблем суспільства в цілому [6]. Термін «публічне адміністрування (управління)» є дещо ширшим за «державне управління» і включає управлінську діяльність не тільки органів виконавчої влади, а й органів місцевого самоврядування, недержавних структур, яким держава делегує владні управлінські повноваження. На думку деяких науковців, він має прийти на зміну терміну, «державне управління» як такий, що свідчить про «людноцентристську» спрямованість сучасного адміністративного права [7]. Звернемо увагу на положення ч. 1-2 ст. 3 Конституції України: «людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність» [8]. Таким чином, ідея «людноцентризму» закріплена в Конституції нашої країни. Україна як демократична і правова держава орієнтована на пріоритетність прав людини у всіх інститутах публічного управління. А людноцентристська ідеологія – це ідеологія служіння публічній адміністрації людині. В цьому аспекті адміністративне право має бути спрямоване на забезпечення та захист прав та інтересів людини. Реалізація людноцентристської ідеології має здійснюватись насамперед через активі-

зацію зусиль публічної адміністрації стосовно надання управлінських (адміністративних послуг) [9]. Уперше концепцію «інститут надання державних (управлінських) послуг» було сформульовано в Концепції адміністративної реформи в Україні, затвердженій Указом Президента України від 22 липня 1998 р. [10]. Стаття 1 Закону України «Про адміністративні послуги» від 06 вересня 2012 р. (із змінами) [11] визначає поняття «адміністративна послуга» як результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання таких послуг. Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. (із змінами) [12] (ст.17) серед основних завдань органів виконавчої влади названо надання адміністративних послуг.

Послуги можуть надаватися як на платній, так і на безоплатній основі. Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 р. затверджено перелік платних послуг, що можуть надаватися закладами фізичної культури і спорту, які функціонують за рахунок бюджетних коштів [13]. До таких послуг віднесено :

- організацію і проведення фізкультурно-спортивних і спортивно-видовищних заходів, реалізація абонементів на їх відвідування;
- проведення групових та індивідуальних занять з фізичної культури та спорту згідно з абонементом і квитками;
- надання спортивних споруд для проведення спортивно-видовищних заходів, занять з фізичної культури і спорту, для організації спортивно-оздоровчих таборів;
- реалізацію абонементів на відвідування саун, плавальних басейнів, льодових ковзанок тощо;
- організацію і проведення навчання й підвищення кваліфікації фахівців з питань фізичної культури і спорту;
- проведення семінарів з питань фізичної культури і спорту;
- розроблення фізкультурно-спортивних програм, комплексів фізичних вправ для групових та індивідуальних занять, надання рекомендацій з їх впровадження;
- надання учасникам і відвідувачам фізкультурно-спортивних готелів, гуртожитків і пристосованих для тимчасового проживання приміщень;
- надання послуг з прокату спортивного спорядження, обладнання й інвентаря;
- автомобільне перевезення спортивних команд, спортивного спорядження, обладнання й інвентаря тощо.

На підставі Закону України «Про фізичну культуру і спорт», Постанов Кабінету Міністрів

України та Наказів Міністерство молоді та спорту на безоплатній основі надає наступні адміністративні послуги:

- Надання вищої категорії спортивним школам.

- Надання закладу освіти статусу закладу спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання.

- Надання закладу фізичної культури і спорту статусу центра олімпійської підготовки [14].

Підсумовуючи зазначене, авторка пропонує скласти передбачені Законом України «Про адміністративні послуги» реєстри й портали таких послуг.

Досліджуючи перспективи розвитку публічного адміністрування фізичною культурою та спортом треба вкотре звернути увагу на необхідність реформування Міністерства молоді та спорту яке, згідно ст. 6 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері фізичної культури та спорту [15]. Обрання нашою державою європейського вектору розвитку обумовило запровадження в нашій країні міжнародно-правових стандартів щодо створення безпечового середовища в досліджуваній сфері [16]. Так за європейською моделлю Міністерство має формувати державну політику, тобто створювати умови, а саме, написання нормативно-правових та законодавчих актів, ін., а реалізацію державної політики має здійснювати, наприклад, фонд або агентство розвитку спорту, і на сьогодні вже реально можливо делегування реалізації державної політики. Так, у 2017 році стартував пілотний проект про проведення експерименту, щодо залучення Міністерством молоді та спорту України національних спортивних федерацій до організації та проведення спортивних заходів із деяких видів спорту [17], який передбачає делегування (реалізацію) повноважень відповідним громадським об'єднанням, а саме, формування національних збірних команд, участь у змаганнях, оформлення відповідних документів, відповідальність за отримані і витрачені кошти, що не було прямо визначено в Законі. Така ситуація стала підставою для внесення змін у частину 10 ст. 20 Закону, згідно із Законом № 2563-IX від 06.09.2022. В ході цього експерименту (який і зараз реалізується) було виявлено низку наступних проблем. А саме, з майже 200 видів спорту, лише кілька федерацій вирішили взяти на себе додаткову відповідальність з набуттям додаткових повноважень. І не тому, що вони не хочуть, а тому, що вони реально, до цього не готові (як показує експеримент). І Міністерство сьогодні

планує залучення донорських організацій задля створення програм навчання, щодо провадження системи Good Governance (належне урядування) у федераціях. Йдеться про «грантові програми на те, щоб федерації на першому етапі мали змогу утримувати професійний менеджмент, а саме, наймати виконавчий комітет, де голова – професійний менеджер. Створювати свої внутрішні комісії – дисциплінарні, етичні, контрольні, тощо» – висловив свою думку, щодо вирішення цього питання виконуючий обов'язки Міністра молоді та спорту України Матвій Бідний в інтерв'ю виданню Tribuna.com [18]. На законодавчому рівні це закріплено у ст. 20 Закону: «федерації сприяють розвитку відповідного виду спорту та разом із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, реалізують державну політику у сфері спорту» [15]. Ми бачимо, що на сьогодні мова йде про спільну реалізацію державної політики у сфері фізичної культури та спорту. Але з підвищенням інституційної спроможності національних федерацій вони зможуть реалізовувати частину функцій разом з Національним Олімпійським Комітетом України, а частину самостійно.

Відповідно до Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 № 1089 [19], пункту 1 завдання 54 Плану заходів на 2021-2022 роки щодо реалізації першого етапу Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 [19], та з метою забезпечення формування і реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту, Мінмолодьспорт впровадив інформаційну систему «Онлайн сервіс для переведення у публічну площину процес присвоєння спортивних звань з видів спорту, офіційно визнаних в Україні» (далі – Система).

Основна мета впровадження Системи – створення зручного, простого для користувачів інструменту щодо подачі та обробки заявок на присвоєння спортивних звань.

Для цього усі авторизовані користувачі Системи проходять у адміністратора модераторів (підтвердження) і мають змогу: подавати заявки на присвоєння спортивних звань; відслідковувати, на якому етапі знаходиться розгляд заявки; відстежувати присвоєння спортивного звання та видачу посвідчення; знаходити спортивні звання спортсменів за допомогою фільтрів. Систему введено в дослідну (тестову) експлуатацію.

Досліджуючи перспективи розвитку публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту не можна не звернути увагу на інноваційні проекти, які вже впроваджено і у роботу Спортивного комітету України. Так 24 жовтня 2019 року на навчальній конференції «Digital – трансформація як передовий тренд успішного майбутнього та розвитку спорту», було презентовано проекти: «Sport Budget» та «Sport Map».

«Sport Budget» – це ресурс, який дозволяє працювати з фінансами організації. Програма дозволяє розподіляти кошти, які надаються федераціям з не олімпійських видів спорту, які є членами Спортивного Комітету України та забезпечує електронний документообіг і звітність про витрачені кошти.

Стосовно «Sport Map» то цей ресурс допомагає знайти конкретну секцію для занять обраним видом спорту і надає можливість відстежити якість надання послуг у галузі фізичної культури та спорту в тому чи іншому клубі, тим чи іншим тренером. За допомогою цієї платформи можливо:

- знайти клуб або секцію;
- обрати тренера;
- ознайомитись з календарем спортивних змагань («Sport Afisha»);
- замовити тренування у конкретного тренера, у тому клубі де зручно тренуватись і забронювати тренування на зручний час («Букінг»);
- придбати все необхідне для занять спортом («Sport Shop») [20].

Оновлена версія додатку зі штучним інтелектом Playseek (Український спортивний стартап) підбирає партнерів для тренувань за місцем проживання і заохочує до них. Враховуючи інтереси споживача, геотаргетинг, інформацію щодо проведених ігор, цей додаток підбирає події, які стануть у нагоді користувачеві. Усе вищеперераховане сприяє розвитку спортивного туризму та надає додаткові можливості для населення, щодо підтримки своєї спортивної форми, а головне за рахунок тренувань (превентивні заходи) покращувати стан свого здоров'я протягом життя [21]. Що вкрай актуально як в умовах воєнного стану, так і у повоєнне відновлення, і відбудови нашої держави.

Використання штучного інтелекту у сфері спорту це напрямок є дуже перспективний, який стрімко набирає оберти та інтегрується у різні види спортивної діяльності. Так у США винайшли новий ігровий вид спорту за допомогою штучного інтелекту. Штучний інтелект став футбольним тренером та застосовується для від-

бору талановитих футболістів в Англії. Штучний інтелект приймає участь у гонках Формули – 1, робить спорт привабливішим та безпечним, за допомогою чат-ботів робить зручним перебування на спортивних подіях, миттєво створює хайлайти та веде боротьбу із піратством. А також несподівані didgital – рішення, які здивують: кросівки для левітації, ітерактивний м'яч, лавка для покращення тіла та багато інших новинок, деякі з них вже впроваджено і в Україні [21].

І не можна не звернути увагу на принципово нову галузь спорту, а саме Е-спорт, кіберспорт, який дуже стрімко розвивається та складає серйозну конкуренцію традиційним видам спорту. Його порівнюють із шахами і спортивним покером. В Україні кіберспорт було офіційно визнано 7 вересня 2020 року, а вже сьогодні підготовка кіберспортсменів у закладах вищої освіти набуває популярності і розширюється. Кіберспорт, або eSports – це одна з найбільш успішних індустрій економіки якої щороку показує стрімкий фінансовий зріст, залучає великих і досвідчених учасників ринку (наприклад, французький футбольний клуб Парі Сен-Жермен став інвестором китайської організації LGD, а такі бренди як Coca-Cola, SAP, Mercedes-Benz стали титульними спонсорами багатьох турнірів) [22]. Загальні основи кіберспорту подібні до традиційних видів спорту, що мають складові елементи: кваліфіковані гравці; аматорські та професійні команди, які беруть участь у змаганнях з провідних видів кіберспорту; організатори події (переважно – ліги); вболівальники; транслятори; спонсори; рекламодавці та інші суб'єкти. Але, на відміну від традиційних видів спорту, в кожній кібердисципліні (гри), є свій розробник і правовласник (це особливість кіберспорту). Як зазначає І. Томаров, радник ЮФ «Василь Кісіль і Партнери», видавець комп'ютерної гри обирає один із двох варіантів ставлення до кіберспортивних турнірів: або дозволяє всім охочим проводити чемпіонати з мінімальними формальностями та безоплатно, або контролює проведення ігор і дохід від змагань. Контроль полягає в тому, що видавець самостійно влаштовує турніри або продає право (ліцензію) на їх проведення за винагороду [22]. З юридичної точки зору може бути один або декілька ліцензійних договорів. Вони стосуються права на використання торгівельних марок та/або авторських прав на показ ігрового контенту (мають обмежені строки, території дії, способи використання). Кіберспорт – це повноцінний бізнес який є перспективною практикою для юристів, за умови суттєвих змін законодав-

чої бази. «Юристам іноді ставлять дуже складні завдання виписати контракт таким чином, щоб він охоплював різні специфічні випадки та залишав сторонам можливість ефективно реалізувати такі домовленості», – зазначив Олександр Волков, старший юрист ЮФ Asters [22]. Іларіон Томаров вважає, що через застарілі норми щодо регулювання праці українська юрисдикція видається непривабливою для лідерів українського кіберспорту і вони поки що обирають іноземні юрисдикції, які більш дружні та гнучкі у питаннях регулювання праці гравців і менеджменту команд [22].

Відповідно до Плану Заходів на 2023–2024 роки, щодо реалізації другого етапу Стратегії затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від.. 2023, №.. у напрямку «Цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту», задля можливості подолання наявних викликів у сфері фізичної культури і спорту шляхом прийняття цифрових інформаційних рішень Мінмолодьспортом підписано Меморандум з партнерами з розвитку після: 1) проведення консультацій з партнерами з розвитку, щодо надання міжнародної технічної допомоги для створення електронного механізму для взаємодії громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості з метою успішного виконання завдання по Створенню державних електронних реєстрів суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, в яких буде відображено всі параметри діяльності заінтересованих сторін сфери фізичної культури і спорту. Забезпечено обслуговування та експлуатацію інформаційної системи та облік спортивної інфраструктури у цифровому форматі; прийнято нормативно-правовий акт щодо порядку його функціонування. Мінмолодьспортом здійснюється обслуговування та експлуатація інформаційної системи «Електронний реєстр спортивних споруд» в рамках виконання завдання по 2) Створенню та наповненню електронного реєстру спортивних споруд. У рамках створення сервісів дистанційного оформлення послуг на базі реєстру електронних спортивних споруд розроблено додатковий функціонал інформаційної системи «Електронний реєстр спортивних споруд» і здійснено модернізацію інформаційної системи «Електронний реєстр спортивних споруд» в частині онлайн бронювання послуг з використання часу для занять фізичною культурою і спортом усіх груп населення [23]. Прийняття ефективних рішень з використанням статистичних даних, результатів аналізу та моніторингу застосування новітніх технологій у сфері фізичної культури

і спорту дозволило Мінмолодьспорту усунути деякі існуючі прогалини, а саме відсутність таких важливих даних про підпорядковані об'єкти, як реєстри спортивної інфраструктури, національних спортивних федерацій, клубів, фізичних осіб, які є суб'єктами спортивної галузі.

14 червня 2023 року, під час роботи Всеукраїнського круглого столу «Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання у закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану», який було організовано і проведено на базі Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, авторка виступила з доповіддю «Військово-фізична підготовка як засіб формування громадянського патріотизму». Доповідь була присвячена головним пріоритетам на сьогодні, а саме: 1) Реабілітація військових (відкриття реабілітаційних центрів у всіх регіонах України); 2) соціалізація ветеранів (дати можливість ветеранам повернутись до повноцінного життя); 3) впровадження програм з військово-фізичної підготовки допризовної молоді та осіб призовного віку. Ці питання потребують особливої уваги в умовах воєнного стану. Для вирішення питання військово-фізичної підготовки допризовної молоді (учнів шкіл, студентів) необхідно в найкоротші терміни скоординувати роботу Мінмолодьспорту, МОН, Спорткомітету, Управління фізичної культури і спорту Міністерства оборони України, волонтерів, активістів і усіх небайдужих. І залучати до цієї роботи безпосередньо військових, спортсменів, ветеранів, волонтерів. На сьогодні це один із головних пріоритетів на шляху до перемоги. Якщо вести мову про формування громадянського патріотизму то фізична культура і спорт: «являє собою дуже цінний засіб виховання волі, характеру, моральних загальнолюдських, громадянських і національно значущих якостей особистості, як те, що за висловом Гегеля «служує меті» формування національної самовідомості і громадянського патріотизму» [24]. Під час виступу на круглому столі «Реабілітація військовослужбовців та ветеранів: роль волонтерської спільноти у подоланні сучасних викликів» в. о. Міністра молоді та спорту України Матвій Бідний зазначив: «що понад 15 тисяч ветеранів цього року взяли участь у заходах, які проводились у рамках соціального проекту Президента України Володимира Зеленського «Активні парки – локації здорової України». Координаторами проекту стали 6 ветеранів, які отримали інвалідність внаслідок війни [25]. «Ми вже провели два заходи «Активні парки – Нація загартованих» Це більш прикладний напрямок. Ми живемо в умовах війни, і нам

тримати стрій дуже довго. Зараз це для студентів вишів, але, можливо, ми його розширимо і для шкіл. Це програма для навичок тактичної медицини, поведження зі зброєю, мінно-вибухової безпеки, управління дронами, рукопашного бою, спортивного орієнтування та вміння виживати в дикій природі» – наголосив очільник Мінмолодьспорту Матвій Бідний [18]. Ці проекти були реалізовані державною установою «Спорт для всіх», мають схвальні відгуки і повинні впроваджуватись і проводитись на постійній основі.

Як було вже сказано вище, що через російську агресію зруйновано та пошкоджено багато об'єктів спортивної інфраструктури. І пріоритетним напрямком у відбудові є реалізація проектів Державно-приватного партнерства (ДПП). Європейська економічна комісія ООН у опублікованому проекті керівних принципів належного врядування в державно-приватному партнерстві, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку вважає, що його використання є ефективним інструментом для країн і регіонів. Міжнародну спільноту, яка нас підтримує у цей не простий час, цікавить передусім відбудова України. Це для них не тільки можливість заробити гроші, а й перш за все бути корисними українському народу. Потенційне відкриття переговорів, щодо членства України в ЄС спонукає багато компаній робити реальні кроки з приводу інвестування в Українську економіку навіть під час війни. Але треба розуміти, що інвестори розраховують на встановлені Законом України «Про державно-приватне партнерство» (далі – ЗУ «Про ДПП») № 2404 – VI, перспективи отримання засобів державної підтримки, які необхідні для реалізації проектів, довгострокові паритетні відносини з органами державної влади та місцевого самоврядування і додаткові гарантії захисту своїх прав [26].

Договірним формам ДПП що укладаються в Україні відповідають наступні світові моделі:

– BOOT (Build – Own – Operate – Transfer) – «будівництво – володіння – управління – передача» – володіння і користування побудованим об'єктом на праві приватної власності здійснюється протягом певного терміну, а коли він спливає об'єкт переходить у власність держави;

– ROT (Rehabilitate – Operate – Transfer) – «реконструкція – управління – передача» – аналогічна BOT, але замість будівництва передбачає реконструкцію без отримання права власності на певний строк.

Якщо враховувати сподівання інвесторів щодо збереження права власності на побудовані

об'єкти, то тоді треба використовувати не тільки концесійні (здебільшого укладаються в Україні), а й інші моделі ДПП, які успішно реалізуються в інших країнах.

– DBOO (Design – Build – Own – Operate) – «проектування – будівництво – володіння – експлуатація», в зв'язку з тим, що право власності на побудований об'єкт не переходить до держави, її називають «м'якою приватизацією»;

– DBFO (Design – Build – Finance – Operate) – «проектування – будівництво – фінансування – експлуатація», така модель передбачає, що обсяг відповідальності за проектування, будівництво, фінансування та експлуатацію поєднано і передано приватним партнерам, а побудований об'єкт державі не передається;

– DCMF (Design – Construct – Management – Finance) – «проектування – будівництво – управління – фінансування», держава оплачує використання робочого об'єкта. Ця модель була використана для реалізації соціальних інфраструктурних проектів у Великобританії (будівництво шкіл у Східному Дамбартонширі) [27].

Таким чином, для того, щоб викликати зацікавленість у потенційних інвесторів, треба вносити зміни в українські моделі ДПП після проведення попередніх економічних розрахунків часу та умов окупності проектів. Привабливими для приватних партнерів для реалізації інвестиційного проекту виступають форми державної підтримки. Наприклад, у ст. 18 Закону «Про ДПП» закріплені наступні форми фінансової підтримки: 1) фінансування коштом державного чи місцевих бюджетів та інших джерел згідно з загальнодержавними та місцевими програмами; 2) виплати приватному партнеру інших платежів, передбачених договором у рамках ДПП (плата за готовність об'єкта до експлуатації; 3) придбання державним партнером певного обсягу товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) приватним партнером у рамках ДПП; 4) постачання приватному партнеру товарів (робіт, послуг), необхідних для здійснення ДПП [26].

В процесі застосування зазначених інструментів у рамках ДПП між державою та інвестором існує багато ризиків, які практично неможливо усунути під час реалізації проекту. Мова йде про необхідність кожного року, протягом усього періоду дії договору, укладеного у рамках ДПП, передбачити у бюджеті відповідного рівня видатки на виконання його умов у межах застосування програмно-цільового методу. Військова агресія, тривалість відносин ДПП також збільшують ступінь

ризик у процесі реалізації інфраструктурних проектів ДПП у сфері спорту [27].

Цікавим для України є досвід Литви щодо запровадження ваучерної системи на неформальну освіту. Згідно з якою учні можуть відвідувати заняття в різних школах неформальної освіти, таких як спортивні, музичні, образотворче мистецтво, тощо. Більшість із цих заходів безкоштовні або оплачуються з ваучера учня. І як зазначають автори, це дає стимул приватним організаціям інвестувати в розвиток спортивної інфраструктури, оскільки з часом така інвестиція окуповується [28]. Тож доречним буде вивчення досвіду партнерства державного та приватного сектору у Литві, визначення переваг і ризиків від запровадження в Україні (стосовно переходу на систему, коли гроші ходять за клієнтами).

Висновки. Враховуючи всі наведені міркування, можемо підсумувати, що все зазначене свідчить про нагальну потребу подальшого вдосконалення механізмів публічного адміністрування у сфері фізичної культури та спорту, зокрема це стосується перспектив подальшого інституційного розвитку публічних послуг, реформи ЦОВВ галузі, широких перспектив щодо використання і впровадження ШІ, удосконалення правового регулювання та загального консультування кіберспорту, подальше опрацювання та зміни механізму ДПП, впровадження державних програм реабілітації та соціалізації ветеранів та військово-фізичної підготовки допризовної молоді і осіб призовного віку.

Досліджені питання є відкритими для подальшої наукової дискусії і наукових досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
2. Указ Президента України № 734/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 06.11.2023 р. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/7342023-48837> (дата звернення: 18.11.2023).
3. Інтерв'ю керівника Мінмолодьспорту французькому виданню Le Monde опубліковано 29 листопада 2023 року. URL: <https://mms.gov.ua/news/interviu-kerivnyka-minmolodsportu-frantsuzkomu-vydanniu-le-monde>
4. Бідний М. Внаслідок війни зруйновано та пошкоджено 343 об'єкти спортивної інфраструктури. Сайт Урядовий портал. 2023. <https://www.kmu.gov.ua/news/matvii-bidnyi-vnaslidok-viiny-zruinovano-ta-poshkodzheno-343-obiektysportyvnoi-infrastruktury>
5. Зниження корупційних ризиків та доступна інформація для громадян: в Україні впроваджується Електронний реєстр спортивних споруд. Урядовий портал. 2023. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/znyzhennia-koruptsiinykhyzykiv-ta-dostupna-informatsiia-dlia-hromadian-v-ukraini-vprovadzhuetsia-elektronnyi-reiestr-sportyvnykh-sporud>
6. Основи публічного адміністрування: навч. посіб./ Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін.; за заг. ред. Н.П. Матюхіної. Харків: Право, 2018. 172 с.
7. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, М. І. Белікова та ін. ; за заг. ред. В. М. Гарашука, Р. В. Шаповала]. – Вид. 7-ме, допов. та перероб. з опорою на законодавство станом на 1 трав. 2023 р. Харків : Право, 2023. 238 с.
8. Конституція України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. с. 141. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
9. Авер'янов В. Людиноцентристська ідеологія як основа реформування управлінського адміністрування права в умовах інтеграційного процесу. *Держава та регіони*. Серія Право, 2010. Вип. 2. С. 87-92
10. Указ Президента України «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні» від 22 липня 1998 р. (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
11. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06 вересня 2012 р. (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
12. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 р. (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 р. (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
14. Перелік адміністративних послуг, які надаються Міністерством молоді та спорту. URL: <https://mms.gov.ua/ministerstvo/administrativni-poslugi> (дата звернення: 18.11.2023).
15. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> (дата звернення: 18.11.2023).
16. Романенко Л. В. «Організаційно правові засади управління фізичною культурою та спортом України» автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17400/1/Romanenko_2019.pdf
17. Договір про проведення експерименту щодо залучення Міністерством молоді і спорту України національної спортивної федерації до організації та проведення спортивних заходів з важкої атлетики № 2/17/17 від 24 січня 2017 р. Режим доступу: https://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/01/25/2/vajka_atletika.pdf; Договір про проведення екс-

перименту щодо залучення Міністерством молоді і спорту України національної спортивної федерації до організації та проведення спортивних заходів з хокею № 6/17/17 від 24 січня 2017 р. Режим доступу: <https://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/01/25/5/hokei.pdf> та ін.

18. Матвій Бідний: Потрібно впроваджувати сучасні світові тенденції в питаннях управління спортом і молодіжною політикою опубліковано 28 листопада 2023 року [ua.tribuna.com](https://ua.tribuna.com/uk/blogs/shcherbakov/3092490-matvij-bidnyj-odnoznachno-zminy-odnoznachno-nasliduvannya-najk/?utm_source=copy): https://ua.tribuna.com/uk/blogs/shcherbakov/3092490-matvij-bidnyj-odnoznachno-zminy-odnoznachno-nasliduvannya-najk/?utm_source=copy (дата звернення: 18.11.2023)

19. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 1089 від 4 листопада 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.11.2023)

20. «Digital-трансформація як передовий тренд успішного майбутнього та розвитку спорту». Навчальна конференція. 24 жовтня 2019 року URL: <https://scu.org.ua/news/digital-transformaciya-v-sporti-vid-elektronnogo-dokumentoobigudo-shtuchnogo-intelektu/>

21. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Толмачевська Ю.О. Використання штучного інтелекту у спорті: проблеми і перспективи. *Lex Sportiva*. Вип. 1, 2021. С. 37–43.

22. Дарина Сидоренко Кіберспорт – це вам не ігри. *Юридична газета*, 02 липня 2019 р. № 27 (681). С. 36–38.

23. План заходів на 2023 і 2024 роки Щодо реалізації другого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 червня 2023 р. № 509-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 18.11.2023)

24. Романенко Л. В. Спортивна діяльність як засіб формування громадянського патріотизму. Громадянське суспільство і права людини матеріали міжнар. наук.-практ. семінару, м. Харків. 9 груд. 2010 р. Харків : НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2010. С. 190–191.

25. Матвій Бідний: Реабілітація ветеранів – національний пріоритет, де співпраця з волонтерами відіграє ключову роль. Міністерство молоді та спорту України, опубліковано 15 листопада 2023 р URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/matvii-bidnyi-reabilitatsiia-veteraniv-natsionalnyi-priorytet-de-spivpratsiia-z-volonteramy-vidihraie-kliuchovu-rol> (дата звернення: 18.11.2023)

26. Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI від 01 липня 2010 р. (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення: 18.11.2023).

27. Атаманова Юлія Реалізація проектів ДПП в Україні: оцінки доцільності та ефективності. *Юридична газета*, 20 грудня 2016 р., № 51 (549).

28. Гук І.-М. М., Давидова І.В. Управління державно-приватним партнерством у спортивній інфраструктурі: проблемні питання. *Lex Sportiva*. Вип. 2, 2022. С. 8–12.

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy «Pro zatverdzhennia Ukazu Prezydenta Ukrainy «Pro vvvedennia voiennoho stanu v Ukraini» [The Law of Ukraine «On the approval of the Decree of the President of Ukraine "On the introduction of martial law in Ukraine"»] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>

2. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro prodovzhennia stroku dii voiennoho stanu v Ukraini» [Decree of the President of Ukraine № 734/2023 On the extension of martial law in Ukraine dated November 6, 2023] (n.d.). [president.gov.ua](https://www.president.gov.ua). Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/7342023-48837>

3. Interviu kerivnyka Minmolodsportu frantsuzkomu vydanniu Le Monde [The interview of the head of the Ministry of Youth and Sports to the French publication Le Monde] (n.d.). mms.gov.ua. Retrieved from <https://mms.gov.ua/news/interviu-kerivnyka-minmolodsportu-frantsuzkomu-vydanniu-le-monde>

4. Bidnyi, M. Vnaslidok viiny zruinovano ta poshkodzheno 343 obiekty sportyvnoi infrastruktury [As a result of the war, 343 sports infrastructure facilities were destroyed and damaged]. Sait Uriadovyi portal. 2023. Government portal website. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/matvii-bidnyi-vnaslidok-viiny-zruinovano-ta-poshkodzheno-343-obiekty-sportyvnoi-infrastruktury>

5. Znyzhennia koruptsiinykh ryzykiv ta dostupna informatsiia dlia hromadian: v Ukraini vprovadzhuietsia Elektronnyi reiestr sportyvnykh sporud. Uriadovyi portal. 2023 [Reduction of corruption risks and accessible information for citizens: Electronic register of sports facilities is being implemented in Ukraine. Government portal. 2023] Sait Uriadovyi portal. 2023. Government portal website. (n.d.). www.kmu.gov.ua. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/znyzhennia-koruptsiinykh-ryzykiv-ta-dostupna-informatsiia-dlia-hromadian-v-ukraini-vprovadzhuietsia-elektronnyi-reiestr-sportyvnykh-sporud>

6. Yu.P. Bytiak, N.P. Matiukhina, M. S. Kovtun ta in. Osnovy publichnoho administruvannia [Basics of public administration] navch. posib za zah. red. N.P. Matiukhinoi. Kharkiv: Pravo, 2018. 172.

7. Iu. P. Bytiak, I. M. Balakarjeva, M. I. Bielikova ta in. Administrativne pravo [Administrative law] navch. posib. dlia zdobuvachiv vyshch. osvity za zah. red. V. M. Harashchuka, R. V. Shapovala. – Vyd. 7-me, dopov. ta pererob. Z oporoiu na zakonodavstvo stanom na 1 trav. 2023 r. Kharkiv : Pravo, 2023. 238

8. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30. 141. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon5.rada.gov.ua). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

9. Averianov, V. Liudynotsentristyska ideolohiia yak osnova reformuvannia upravlinskoho administruvannia prava v umovakh intehratsiinoho protsesu. [People-centered ideology as a basis for reforming the administrative administration of law in the context of the integration process] Derzhava ta rehiony. Seriia Pravo, 2010. 2. 87-92.

10. Ukaz Prezidenta Ukrainy «Pro zakhody shchodo vprovadzhennia Kontseptsii administratyvnoi reformy v Ukraini» vid 22 lypnia 1998 r. (iz zminamy) [Decree of the President of Ukraine "On measures to implement the Concept of Administrative Reform in Ukraine" dated July 22, 1998 (with changes)] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98#Text>
11. Zakon Ukrainy «Pro administratyvni posluhy» vid 06 veresnia 2012 (iz zminamy) [Law of Ukraine "On Administrative Services" dated September 6, 2012] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>
12. Zakon Ukrainy «Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady» vid 17 bereznia 2011 r. (iz zminamy) [Law of Ukraine "On Central Bodies of Executive Power" dated March 17, 2011 (as amended)] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
13. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 kvitnia 2009 (iz zminamy) [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 14, 2009 (with changes)] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/356-2009-%D0%BF#Text>
14. Perelik administratyvnykh posluh, yaki nadaiutsia Ministerstvom molodi ta sportu [List of administrative services provided by the Ministry of Youth and Sports] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://mms.gov.ua/ministerstvo/administrativni-poslugi>
15. Zakon Ukrainy «Pro fizychnu kulturu i sport» (iz zminamy) [Law of Ukraine "On Physical Culture and Sports" (as amended)] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
16. Romanenko, L. V. «Orhanizatsiino pravovi zasady upravlinnia fizychnoiu kulturoiu ta sportom Ukrainy» [«Organizational and legal principles of management of physical culture and sports of Ukraine»] avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata yurydychnykh nauk. Retrieved from https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17400/1/Romanenko_2019.pdf
17. Dohovir pro provedennia eksperymentu shchodo zaluchennia Ministerstvom molodi i sportu Ukrainy natsionalnoi sportyvnoi federatsii do orhanizatsii ta provedennia sportyvnykh zakhodiv z vazhkoi atletyky № 2/17/17 vid 24 sichnia 2017 [Agreement on conducting an experiment on the involvement of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine of the National Sports Federation in the organization and holding of weightlifting sports events № 2/17/17 of January 24, 2017; Agreement on conducting an experiment on the involvement of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine of the national sports federation in the organization and holding of sports events in hockey № 6/17/17 of January 24, 2017] (n.d.). dsmsu.gov.ua. Retrieved from https://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/01/25/2/vajka_atletika.pdf ; Dohovir pro provedennia eksperymentu shchodo zaluchennia Ministerstvom molodi i sportu Ukrainy natsionalnoi sportyvnoi federatsii do orhanizatsii ta provedennia sportyvnykh zakhodiv z khokeiu № 6/17/17 vid 24 sichnia 2017 (n.d.). dsmsu.gov.ua. Retrieved from <https://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/01/25/5/hokei.pdf> ta in.
18. Matvii Bidnyi Potribno vprovadzhuvaty suchasni svitovi tendentsii v pytanniakh upravlinnia sportom i molodizhnoiu politykoiu opublikovano 28 lystopada 2023 [It is necessary to implement modern world trends in the management of sports and youth policy published on November 28, 2023] ua.tribuna.com: https://ua.tribuna.com/uk/blogs/shcherbakov/3092490-matvij-bidnyj-odnoznachno-zminy-odnoznachno-nasliduvannya-najk/?utm_source=copy
19. Stratehiia rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku zatverdzhena postanovoio Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1089 vid 4 lystopada 2020 [The strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028 was approved by a resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1089 of November 4, 2020] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>
20. «Digital-transformatsiia yak peredovyi trend uspishnoho maibutnoho ta rozvytku sportu» [«Digital transformation as an advanced trend for a successful future and development of sports»] Navchalna konferentsiia. 24 zhovtnia 2019 Retrieved from <https://scu.org.ua/news/digital-transformaciya-v-sporti-vid-elektronnogo-dokumentobigu-do-shtuchnogo-intelektu/>
21. Kharytonov Ye.O., Kharytonova O.I., Tolmachevska Yu.O. Vykorystannia shtuchnoho intelektu u sporti: problemy i perspektyvy [Use of artificial intelligence in sports: problems and prospects]. Lex Sportiva /1/2021/37-43.
22. Daryna Sydorenko Kibersport – tse vam ne ihry [Cybersport is not a game for you]. Yurydychna hazeta, 02 lypnia 2019/27 (681)/36-38.
23. Plan zakhodiv na 2023 i 2024 roky Shchodo realizatsii druhoho etapu Stratehii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku zatverdzhenyi rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 9 chervnia 2023/509-r [The plan of activities for 2023 and 2024 Regarding the implementation of the second stage of the Strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028 was approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated June 9/2023/509] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2023-%D1%80#Text>
24. Romanenko, L. V. Sportyvna diialnist yak zasib formuvannia hromadianskoho patriotyzmu [Sports activity as a means of forming civic patriotism] Hromadianske suspilstvo i prava liudyny materialy mizhnar. nauk.-prakt. seminaru, m. Kharkiv. 9 hrud. 2010 Kharkiv : NDI derzh. bud-va ta mists. Samovriaduvannia /2010/190-191.
25. Matvii Bidnyi: Reabilitatsiia veteraniv – natsionalnyi priorytet, de spivpratsia z volonteramy vidihraie kliuchovu rol. Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy [Rehabilitation of veterans is a national priority, where cooperation with volunteers plays a key role. Ministry of Youth and Sports of Ukraine] opublikovano 15 lystopada 2023 (n.d.). kmu.gov.ua. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/matvij-bidnyi-reabilitatsiia-veteraniv-natsionalnyi-priorytet-de-spivpratsia-z-volonteramy-vidihraie-kliuchovu-rol>
26. Zakon Ukrainy «Pro derzhavno-privatne partnerstvo» [Law of Ukraine «On Public-Private Partnership»] № 2404-VI vid 01 lypnia 2010 (iz zminamy) (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>

27. Atamanova Yuliia Realizatsiia proektiv DPP v Ukraini: otsinky dotsilnosti ta efektyvnosti [Implementation of PPP projects in Ukraine: assessment of feasibility and effectiveness] Yurydychna hazeta, 20 hrudnia 2016/51 (549).

28. Huk I.-M. M., Davydova I.V. Upravlinnia derzhavno-pryvatnym partnerstvom u sportyvniy infrastrukturni: problemni pytannia [Management of public-private partnership in sports infrastructure: problematic issues] Lex Sportiva. 2/2022/8-12